

POSTANOWIENIE

Dnia 15 listopada 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Włodzimierz Wróbel (przewodniczący)

SSN Michał Laskowski (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie **S.Ś.**

skazanego z art. 3 dekretu z dnia 16 listopada 1945 r. o przestępstwach

szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 15 listopada 2017 r.,

wniosku pełnomocnika wnioskodawcy T.R.

o wznowienie postępowania

zakończonego prawomocnym postanowieniem Najwyższego Sądu Wojskowego z

dnia 12 września 1947 r.,

pozostawiającego bez uwzględnienia skargę rewizyjną na wyrok Wojskowego Sądu

Rejonowego w R. z dnia 17 maja 1947 r., sygn. akt Sr (...),

postanowił:

1. wniosek oddalić,

**2. zwolnić wnioskodawcę T.R. od ponoszenia kosztów
sądowych postępowania wznowieniowego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 17 maja 1947 r., sygn. Sr (...), Wojskowy Sąd Rejonowy w R. uznał S.Ś. winnym przestępstwa określonego w art. 3 dekretu z dnia 16 listopada 1945 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa, za które wymierzono mu karę 15 lat pozbawienia wolności.

Następnie postanowieniem Najwyższego Sądu Wojskowego z dnia 12 września 1947 r., pozostawiono bez uwzględnienia skargę rewizyjną na powyższy wyrok.

Powyższy prawomocny wyrok skazujący, wraz z wyrokiem Sądu Okręgowego w R. z dnia 17 stycznia 1949 r., sygn. II K (...), którym skazano S.Ś. za szereg przestępstw z art. 225 § 1 k.k. z 1932 r. i art. 259 k.k. z 1932 r., objęto następnie wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w R. z dnia 20 kwietnia 1950 r., sygn. SR (...), którym orzeczono karę łączną 15 lat pozbawienia wolności oraz pozbawienie praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze. Kara ta została wykonana.

W dniu 17 lutego 2017 r. pełnomocnik wnioskodawcy T.R., złożyła wniosek o wznowienie postępowania zakończony wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego w R. z dnia 17 maja 1947 r., sygn. Sr (...), podnosząc, że dopuszczono się przestępstwa w związku z tym postępowaniem. Wniosła o uchylenie wyroku w tej sprawie i dopuszczenie dowodów wskazanych we wniosku. W uzasadnieniu wskazano, że skazany S.Ś. dopuścił się w dniu 24 listopada 1947 r. zabójstwa dwóch osób, tj. Z.K. (pisownia nazwiska oryginalna) i J.C. – dziadka wnioskodawcy – za co nie został skazany w toku wskazanego procesu przed Wojskowym Sądem Rejonowym.

W pisemnej odpowiedzi na wniosek prokurator wniósł o oddalenie wniosku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek nie zasługiwał na uwzględnienie.

Odnosząc się do głównej tezy wniosku o wznowienie, tj. nieprzypisanie wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego z 17 maja 1947 r. S.Ś. zabójstwa Z.K. i J.C., a jedynie udziału w gwałtownym zamachu, którego skutkiem była śmierć tychże, należy zwrócić uwagę wnioskodawcy na treść prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w R. z dnia 17 stycznia 1949 r., sygn. II K (...), którym skazano S.Ś. m. in. za to, że końcem listopada 1944 r. w Ś., powiatu rzeszowskiego, strzelając z broni palnej, umyślnie pozbawił życia J.C. i Z.K. (pisownia nazwiska oryginalna), tj. za przestępstwo z art. 226 § 1 k.k. z 1932 r., na karę dożywotniego więzienia z utratą praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze (pkt XXIX tego wyroku). W tym świetle niezasadne staje się twierdzenie wniosku, że zabójstwa dziadka wnioskodawcy – J.C. – nie przypisano żadnemu z uczestników

akcji przeprowadzonej przeciwko Z.K., w szczególności głównemu egzekutorowi, czyli S.Ś.. Przypisanie to miało bowiem miejsce przed sądem powszechnym, w postępowaniu zakończonym wyrokiem Sądu Okręgowego w R. z 17 stycznia 1949 r., orzeczoną karę połączono zaś następnie z karą wymierzoną wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego z 17 maja 1947 r., aby po dalszych korektach wynikających z amnestii uznać ją za wykonaną w całości.

Odnosząc się zaś bezpośrednio do zasadności wniosku o wznowienie, trzeba zauważyć, że wśród wskazanych w jego treści faktów, brak jest podstawy do wznowienia postępowania na podstawie *propter crimen*, czyli z powodu przestępstwa popełnionego w związku z postępowaniem (art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k.). Podstawa ta pozwala wznowić postępowania, których wynik, tj. zapadłe rozstrzygnięcie, zostało zakłócone poprzez popełnienie przestępstwa „w związku z postępowaniem” – chodzi m.in. o przestępstwo fałszywych zeznań, przekupstwa, czy innego bezprawnego wpływania na czynności organu procesowego. W oparciu o treść wniosku brak podstaw do stwierdzenia, że nieustalenie przez Wojskowy Sąd Rejonowy procedujący w sprawie Sr (...), iż S.Ś. był bezpośrednim wykonawcą wyroku na Z.K. i jednocześnie zabójcą J.C., było wynikiem popełnienia przez tego skazanego przestępstwa. Co więcej, ustawowym warunkiem wznowienia postępowania na tej podstawie jest, aby stwierdzenie przestępstwa popełnionego w związku z postępowaniem nastąpiło w prawomocnym wyroku lub też, aby zapadło orzeczenie stwierdzające niemożność wydania takiego wyroku (art. 541 § 1 i 2 k.p.k.). Tymczasem do wniosku nie załączono takiego orzeczenia, z treści wniosku nie wynika też, by takowe w ogóle zapadło. Podstawą wznowienia *propter crimen* nie może być też to samo przestępstwo, które jest przedmiotem postępowania (w tym przypadku – zabójstwo Z.K. i J.C. przez S.Ś.), gdyż ono, jako zdarzenie poprzedzające toczący się proces, z oczywistych względów nie mogło wpłynąć na jego bieg. Samo zaś niepełne, niedostatecznie oddające rzeczywisty przebieg tych dramatycznych wydarzeń, ustalenie przez Wojskowy Sąd Rejonowy stanu faktycznego, nie jest wystarczającą podstawą do zastosowania nadzwyczajnego środka wzruszania prawomocnych wyroków, jakim jest wznowienie postępowania. Zauważyć też należy, że niedopuszczalne jest wznowienie przedmiotowego postępowania z powodu „nowych faktów lub dowodów” z art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k.

(do czego zdają się zmierzać pewne uwagi autorki wniosku, zawarte w jego uzasadnieniu), gdyż takowe może nastąpić tylko na korzyść skazanego, zaś wniosek skierowany jest przez wnioskodawcę niewątpliwie na niekorzyść S. Ś.. Z tych powodów uwzględnienie wniosku okazało się prawnie niemożliwe.

Na zakończenie niniejszych rozważań stwierdzić należy, że przebijające z treści wniosku poczucie pokrzywdzenia przez wnioskodawcę, którego rodzina przez lata odczuwała skutki dramatycznej pomyłki, do jakiej doszło przy wykonywaniu wyroku wydanego na Z.K. przez podziemie antykomunistyczne, zasługuje na zrozumienie. Jakkolwiek uzyskanie przez T.R. rozstrzygnięcia sądowego satysfakcjonującego go moralnie, jak i uzyskanie stosownego zadośćuczynienia, w drodze wznowienia postępowania karnego prowadzonego przeciwko S.Ś., okazało się – z powodów wyżej omówionych – niemożliwe, zasadnym wydaje się rozważenie możliwości wystąpienia przeciwko Skarbowi Państwa ze stosownym roszczeniem, na drogę postępowania cywilnego.

W tym stanie rzeczy orzeczono jak w sentencji.

as